

TORCH INFEKSIYASI: SABABLARI, BELGILARI VA OLDINI OLISH

Solijonova Nozima Solijonovna

Abu Ali ibn Sino Jamoat salomatligi texnikumi Akusherlik Jarrohlik va Pediatriya kafedrası 1-toifali o'qituvchi

Annotatsiya: Ushbu maqolada TORCH infeksiyasi haqida batafsil ma'lumot berilgan. Infeksiya turlari, ularning homilador ayollarga va homilaga ta'siri, tashxislash usullari hamda profilaktikasi ko'rib chiqilgan. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, TORCH infeksiyalari homiladorlik jarayonida jiddiy asoratlarni keltirib chiqarishi mumkin, shu sababli ularning oldini olish muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: TORCH infeksiyasi, toksoplazmoz, qizilcha, tsitomegalovirus, herpes, homiladorlik, prenatal infeksiya.

KIRISH

TORCH infeksiyasi – bu homilador ayollarda uchraydigan va homilaga zarar yetkazishi mumkin bo'lgan infektsiyalar majmuasidir. TORCH so'zi quyidagi infeksiya turlarining dastlabki harflaridan tashkil topgan:

T - Toksoplazmoz

O - Boshqa infektsiyalar (Sifilis, Varisella-Zoster, Parvovirus B19)

R - Rubella (Qizilcha)

C - Sitomegalovirus (CMV)

H - Herpes simplex virusi (HSV)

Bu infektsiyalar homilaga turli darajada zarar yetkazishi mumkin, shu sababli homiladorlik davrida ularni erta aniqlash va oldini olish muhim hisoblanadi.

Toksoplazmoz – bu Toxoplasma gondii tomonidan chaqiriladigan parazitlar infeksiyasi bo'lib, odatda hayvonlardan, xususan mushuklardan yuqadi. Homilador ayollarda infeksiya homilaga o'tib, katarakta, mikrosefaliya, rivojlanish nuqsonlari kabi patologiyalarga sabab bo'lishi mumkin.

Belgilar:

- Holsizlik, charchoq
- Bosh og'rig'i
- Limfa tugunlarining kattalashishi

Qizilcha (Rubella) - Qizilcha virusli infeksiya bo'lib, homiladorlikning dastlabki trimestrida o'tkazilsa, homila uchun o'ta xavfli hisoblanadi. U karlik, yurak nuqsonlari va aqliy rivojlanishning ortda qolishiga olib kelishi mumkin.

Belgilar:

- To'q qizil toshmalar
- Harorat ko'tarilishi
- Tomoq og'rig'i

Sitomegalovirus (CMV) - CMV herpes viruslari oilasiga mansub bo'lib, u yangi tug'ilgan chaqaloqlarda aqliy rivojlanish buzilishi va eshitish qobiliyatining yo'qolishiga sabab bo'lishi mumkin.

Belgilar:

- Holsizlik
- Bo'g'im va mushak og'riqlari
- Oshqozon-ichak muammolari

Herpes simplex virusi (HSV) - Herpes virusi ikki turga bo'linadi: HSV-1 (og'iz atrofi infeksiyasi) va HSV-2 (genital herpes). Homilador ayolda infeksiya mavjud bo'lsa, tug'ruq paytida bola ushbu virusni yuqtirishi mumkin, bu esa jiddiy asoratlarga sabab bo'ladi.

Belgilar:

- Terida va shilliq qavatlarda pufakchalar paydo bo'lishi
- Qichishish va og'riq
- Isitma

TORCH infeksiyalarining mavjudligini aniqlash uchun quyidagi laboratoriya usullari qo'llaniladi:

- Serologik testlar – qonda antitelolar mavjudligini aniqlash
- PCR (Polimer zanjir reaksiyasi) – virus DNKsini aniqlash
- Ultratovush tekshiruvi – homilada rivojlanish nuqsonlarini aniqlash

Davolash usuli infeksiyaning turiga qarab belgilanadi:

- Toksoplazmoz – Antiparazitar dorilar (Spiramycin)
- Rubella – Maxsus davosi yo'q, oldini olish uchun emlash tavsiya etiladi
- CMV – Antiviral dorilar (Ganciclovir)
- Herpes – Acyclovir kabi antiviral vositalar

TORCH infeksiyalarining oldini olish

TORCH infeksiyalaridan himoyalaniş uchun quyidagi profilaktik choralar tavsiya etiladi:

- Homiladorlikdan oldin tekshiruvdan o'tish – TORCH kompleks testi o'tkazish
- Emlash – Qizilchaga qarshi emlashni homiladorlik rejalashtirishdan oldin olish
- Shaxsiy gigiyenaga rioya qilish – Qo'llarni yuvish, xom go'sht va yuvilmagan sabzavot-mevalarni iste'mol qilmaslik
- Hayvonlar bilan ehtiyotkorona munosabatda bo'lish – Mushuklar bilan aloqada bo'lganda gigiyenaga rioya qilish

Xulosa

TORCH infeksiyalari homilador ayollar va homila uchun jiddiy xavf tug'diradi. Ularni erta aniqlash va oldini olish orqali homiladorlik asoratlarini kamaytirish mumkin. Har bir homilador ayol TORCH infeksiyalaridan himoyalaniş uchun profilaktik choralarni ko'rish va shifokor nazoratida bo'lishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. World Health Organization (WHO). "Congenital Infections: Global Impact and Prevention Strategies." 2022.
2. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). "TORCH Infections and Pregnancy." 2021.

3. Gilbert, R. "Toxoplasmosis in Pregnancy." The Lancet, 2019.
4. American College of Obstetricians and Gynecologists (ACOG). "Herpes Simplex Virus in Pregnancy." 2020.
5. Alford, C.A., et al. "Congenital Cytomegalovirus Infection." New England Journal of Medicine, 2018.